

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู

1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู

1.3 เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู

1.4 เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2. สมมติฐานของการวิจัย

2.1 การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครู

2.2 การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครู

2.3 การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู มีความสัมพันธ์แตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2543 จำนวน 360 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2543 ซึ่งประกอบด้วยครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูจำนวน 65 คน และไม่มีวุฒิครูจำนวน 125 คน รวมทั้งสิ้น 190 คน ใช้สูตรยามานะ(Yamane, 1973 : 1088) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 190 คน เป็นครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูจำนวน 65 คน และไม่มีวุฒิครูจำนวน 125 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น มีจำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) สอบถามเกี่ยวกับการการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีจำนวน 6 ข้อ
2. ด้านการเรียนการสอน มีจำนวน 8 ข้อ
3. ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีจำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีจำนวน 7 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน

ประถมศึกษา ในการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผลและประเมินผล จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Questions) เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน และพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา

4.2 วิธีสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ปรับปรุง พัฒนาและสร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษา จากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ อีกจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข แล้วนำผลการตรวจสอบดังกล่าวไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับลักษณะของกลุ่มพฤติกรรม (IC) ตามวิธีการที่อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 117) ทุกข้อได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป (ดังปรากฏในภาคผนวก) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 125) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารเท่ากับ .94 และพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาเท่ากับ .96 แล้วนำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

5.2 ขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในการจัดส่งและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาที่กำหนด

5.3 จัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอติดตามและรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเองหลังจากส่งแบบสอบถามไปประมาณ 15 วัน ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 190 ฉบับ

5.4 ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของผู้ตอบ โดยหาค่าความถี่ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและบรรยาย

6.2 วิเคราะห์ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และระดับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสจากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็น

6.3 วิเคราะห์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้ทราบถึงการกระจายความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศการสอนของครูสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส

6.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' s Product Moment Correlation Coefficient)

6.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ด้วยค่าที (t-test)

6.6 แปลงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็น r โดยใช้ตารางของ Fisher (Howell, 1982 :523) ในภาคผนวก

6.7 หาค่าซี (Z – test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้วิธีคำนวณของ Fisher

6.8 หาค่าความถี่และจัดลำดับความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา จากแบบสอบถามตอนที่ 4

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู เห็นว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู เห็นว่า ในภาพรวมมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูในภาพรวมและรายด้านเห็นว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเห็นแตกต่างกันในระดับความสัมพันธ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ โดยครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูเห็นว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส มีผลดังนี้

5.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เสนอไว้ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาอย่างไม่ชัดเจน หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรน้อยมาก สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะมากไว้ที่สุดคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาแก่ผู้บริหารและครูผู้สอนอิสลามศึกษา ควรจัดส่งหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอ และผู้บริหารควรให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อทำแผนการสอน

ด้านการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุด คือผู้บริหารไม่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ไม่นิเทศการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาอย่างจริงจัง และไม่มีเอกสารค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรให้การอบรมเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ควรนิเทศติดตามผลการสอนวิชาอิสลามศึกษาอย่างจริงจัง และควรจัดหาเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ สื่ออิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อ และงบประมาณได้รับจัดสรรน้อยสำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดสรรสื่ออิสลามศึกษาให้เพียงพอ ควรให้การ อบรมเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการผลิตสื่อ และควรจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับสื่ออิสลามศึกษาให้มากขึ้น

ด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหามากที่สุด คือ จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษาล่าช้า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษาอย่างไม่ชัดเจน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลน้อยมาก สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษาให้เร็วขึ้น ควรจัดประชุม อบรม เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษาและการสร้างเครื่องมือวัดผล และผู้บริหารควรติดตามผลการประเมินวิชาอิสลามศึกษาอย่างจริงจัง

ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีปัญหามากที่สุด คือ จัดประชุม อบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการสอนวิชาอิสลามศึกษาน้อยมาก ไม่เปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ และจัดประชุม อบรมไม่ต่อเนื่องและทั่วถึง สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดประชุมอบรมทางวิชาการในวิชาอิสลามศึกษาให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ และควรจัดประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

5.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ได้เสนอไว้ในประเด็นต่อไปนี้

การเตรียมการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ ขาดเอกสารค้นคว้าเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน ไม่มีความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร และเตรียมการสอนน้อย สำหรับข้อเสนอแนะได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือครูและเอกสารต่าง ๆ

ให้เพียงพอ ควรให้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำแผนการสอน และควรเตรียมการสอน ทุกครั้งที่ทำการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีความรู้ในเรื่อง เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ผู้บริหารไม่แนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และ ไม่มีเอกสารค้นคว้า สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรให้ความรู้ในเรื่อง เทคนิคการสอนใหม่ ๆ เน้นการจัดกิจกรรมให้ครบทุกขั้นตอนตามแผนการสอน และควรจัดหา เอกสารให้ครูสอนอิสลามศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า

การใช้สื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ สื่อมีไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้ ในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอน และครูใช้สื่อ น้อยมาก สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะ ไว้มากที่สุด คือ ควรจัดสรรสื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการ ควรอบรมการผลิตสื่อ และ ควรให้ การแนะนำเทคนิคการใช้สื่อ

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน มีปัญหามากที่สุด คือ ไม่มีห้องเรียนเป็นเอกเทศ จึงไม่สามารถตกแต่งห้องเรียนได้ ห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจมีไม่เพียงพอ และไม่ได้ ตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มาก ที่สุด คือควรจัดห้องเรียนอิสลามศึกษาเป็นเอกเทศ ควรจัดห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจ ให้เพียงพอ และควรตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา

การวัดผลและประเมินผล มีปัญหามากที่สุด คือ จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลล่าช้า มีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล และการสร้างเครื่องมือวัด และ ไม่มีความรู้เรื่องการประเมินตามสภาพที่แท้จริง สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ ควรจัดส่งเอกสารการวัดผลและประเมินผลให้เร็วขึ้น ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัด ผลและประเมินผลและการสร้างเครื่องมือวัดผล และควรประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

การอภิปรายผล

อภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานดังนี้ คือ

1. ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด นราธิวาส ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู เห็นว่าในภาพรวมและ รายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการ วิจัยของจุไร ชูรักษ์ (2540 :บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายใน

โรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศภายในของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตามทัศนะของครูสอนโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา มากชูจิต (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ เห็นว่าการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 1-2) ได้กำหนดเป็นนโยบายให้การนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและใช้การนิเทศ 100 % เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการสำคัญ 3 ประการ คือมีการนิเทศอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง และมีคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งเน้นคือ โรงเรียนทุกโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้รับการนิเทศอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยได้กำหนดกรอบความคิดและนโยบายให้ผู้บริหารทุกระดับ กำกับ ติดตามให้เกิดกระบวนการนิเทศให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยนิเทศในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้และจุดเน้นของแต่ละกลุ่มประสบการณ์และรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.ก. : 18) ก็ยังได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติในการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษา คือจะต้องนิเทศอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ต่อห้องเรียน โดยได้กำหนด แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารในการนิเทศ ด้านการนำหลักสูตรอิสลามศึกษาไปใช้ โดยจะต้องจัดเอกสารประกอบหลักสูตรให้พร้อม ดำเนินการให้มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอน ด้านการเรียนการสอนผู้บริหารจะต้องนิเทศโดยวิธีต่าง ๆ เช่นการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การประชุมปรึกษาหารือ และการสาธิตการสอน และกระตุ้นให้ครูทดลองวิธีสอนใหม่ ๆ เป็นต้น และต้องพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้าอบรม ประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการและศึกษาดูงานต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 54) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติการณ์เทศทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูและไม่มีวุฒิกูมีความเห็นแตกต่างกัน ในการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารด้านวัตถุประสงค์ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดย

ครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา มากชูจิต (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ เห็นว่าการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 6-7) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน เกี่ยวกับการนิเทศการสอนในด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดย จัดหาบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูอย่างเพียงพอ มีการสำรวจความต้องการ และจัดทำผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้ และรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์สื่อและวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนแสวงหาแหล่งวิทยาการที่เป็นสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่น รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้สื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมาย ประกอบกับครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูมีความรู้พื้นฐานในเรื่องเหล่านี้มาบ้างแล้ว จึงทำให้การนิเทศด้านนี้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่า การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุไร ชูรัักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตามทัศนะของครูสอนโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูไม่เคยผ่านการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนมาก่อน และไม่มีทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ประกอบหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งระดับอำเภอและระดับจังหวัด มีงบประมาณจำนวนจำกัด จึงทำให้การอบรมและให้ความรู้ต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนทำได้น้อย ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูสอนอิสลามศึกษาคิดค้นและสร้างสรรค์สื่อใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากนัก จึงทำให้ผู้บริหารนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู เห็นว่า ในภาพรวมมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไร ชูร์กัย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผลจากการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละด้าน ประกอบกับได้มีการจัดอบรมครูผู้สอนในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อการเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลและประเมินผล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด รวมทั้งฝ่ายโครงการพิเศษประจำเขตการศึกษา 2 ที่มีส่วนในการรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในระดับประถมศึกษา และได้จัดทำเอกสารประกอบ เช่น แผนการสอนในแต่ละระดับชั้น สำหรับครูสอนอิสลามศึกษาได้ศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร จึงทำให้ครูนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา มีผลให้ครูสอนอิสลามศึกษามีพฤติกรรมการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 65) ได้กำหนดบทบาทของครูสอนอิสลามศึกษาทั้งในการเตรียมการสอนวิชาอิสลามศึกษาไว้ล่วงหน้า โดยให้ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ เตรียมสื่อและอุปกรณ์ กำหนดวิธีการประเมินผลตลอดจนเตรียมห้องเรียนและบรรยากาศและที่สำคัญที่สุดครูจะต้องจัดทำแผนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และยังกล่าวต่อไปว่า (2541 : 11) ในการสอนวิชาอิสลามศึกษาครูควรจะเน้นกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ปฏิบัติให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จัดให้มีห้องสำหรับนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติศาสนกิจ เช่น ละหมาด และวัดผลและประเมินผลโดยใช้เทคนิคการประเมินหลายวิธี เพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องคล้อยกับที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526 ข : 220) ได้กำหนดภาระหน้าที่ของครู คือให้ครูเตรียมการสอน ดำเนินการสอนโดยใช้เทคนิควิธีกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน จะเห็นว่าด้วยภาระหน้าที่และ

บทบาทที่กำหนดให้ครูสอนอิสลามศึกษาต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ศึกษา จึงทำให้ครูสอนอิสลามศึกษามีพฤติกรรมการสอน โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูในภาพรวมและรายด้านเห็นว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเห็นแตกต่างกันในระดับความสัมพันธ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ โดยครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูเห็นว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญส่ง ลอยสุวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ทักษะการนิเทศของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความเห็น สอดคล้องกันว่า ทักษะการนิเทศของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไร ชูรัักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยเหลือให้ครูได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538 : 12) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นพฤติกรรมที่มุ่งให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้นและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และ สอดคล้องกับคำกล่าวของแฮริส (Harris, 1985 : 10) คราจิวิสกี้ มาร์ตินและ วาลเดิน (Krajewski, Martin and Walden, 1983 : 97) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนในโรงเรียนจะ ช่วยปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งสังัด อุทรานันท์ (2530ก : 24) ได้ตั้งกระแสวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนิเทศบุคลากรประจำการ พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนจะได้แก่ ครูได้พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือตนเองในการจัดการเรียนการสอน มีความสามัคคีและประสานสัมพันธ์กันมากขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 53) ก็ได้กำหนดให้ผู้บริหารใช้กรณีศึกษาติดตามผลการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนา พฤติกรรมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนตลอดจนการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูในทางที่ดีขึ้น

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ของการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูเห็นว่าทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มิวุฒิกูได้ผ่านการเรียนการสอนในวิชาชีพครูมีความรู้พื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลมาบ้างแล้ว จึงสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมและทำความเข้าใจในบางเรื่องได้ดี และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ในขณะที่ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิกูนั้น ขาดประสบการณ์ในวิชาชีพครู ประกอบกับการพัฒนาบุคลากรก็ทำได้น้อย เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ จึงเห็นว่าผู้บริหารต้องนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้มากขึ้น จึงจะมีส่วนทำให้พฤติกรรมการสอน ของครูดีขึ้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูและไม่วุฒิกูมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาชีพครูแตกต่างกัน โดยครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิกูได้ผ่านการเรียนการสอน และฝึกปฏิบัติ ในเรื่องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน ตลอดจนการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร รวมทั้งมีการผลิตสื่อใหม่ ๆ และใช้สื่อเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้

นอกจากนี้งานวิจัยของนางลักษณ์ หะยีมะสาและ (2540 : 112) พบว่า ครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ครูสอนอิสลามศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้มีปัญหาและความต้องการ

แตกต่างกัน โดยเฉพาะในกลุ่มครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒินั้น ขาดความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการวิจัยของ คำ พาหอม (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาในการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ครูสอนอิสลามศึกษาไม่มีวุฒิทางครู ทำให้ขาดความรู้และทักษะด้านภาษาไทย ขาดความเข้าใจในเรื่องจุดหมายของหลักสูตร และนอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19-21) ได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการจัดสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2541-2542 พบว่า ครูสอนอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิก่อทำให้ขาดเทคนิคการสอน ขาดเทคนิควิธีการถ่ายทอดตามหลักวิชาและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้สำเร็จได้ จะเห็นว่า จากความรู้พื้นฐานในวิชาชีพครูต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารต้องทำการนิเทศแก่ครูทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกัน จึงจะมีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครู

ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอน ครูสอนอิสลามศึกษาทั้งสองกลุ่มเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการวิชาอิสลามศึกษากับพฤติกรรมกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งเนื่องจากการวัดผลและประเมินผลนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ประกอบกับเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องให้ความรู้ อาจทำโดย จัดประชุมชี้แจง จัดอบรม ประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลและปรับปรุงข้อสอบ ตลอดจนจรรยาบรรณ เพื่อให้ครูได้มีความรู้และนำไปปฏิบัติ

สำหรับด้านการพัฒนาครูผู้สอนนั้น เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 58) ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพัฒนาครูสอนอิสลามศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้าอบรม ประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงานต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารจะต้องปฏิบัติในเรื่องเหล่านี้แก่ทั้งครูทั้งสองกลุ่มนี้ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในเทคนิคการสอน การจัดกิจกรรมการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ จึงเห็นว่าการนิเทศทั้งสองด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูเห็นว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติ น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาด้านวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูสอนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น ควรเน้นในกลุ่ม ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครู โดยจัดทำโครงการผลิตสื่อ สนับสนุนให้ครูได้ใช้วัสดุที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน แสวงหาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะช่วยให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ได้ดีขึ้น ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรักษา ดูแลและซ่อมบำรุงสื่อ การเรียนการสอนเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้นานๆ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครู และไม่มีวุฒิครู พบว่าโดยภาพรวมมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งค่าเฉลี่ยของระดับ พฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูสูงกว่าครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครู ดังนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่ต้องช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม โดยการให้ความรู้ เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร การเลือกเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสม การผลิตและใช้สื่อ ตลอดจน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในวิชาอิสลามศึกษา ซึ่งจะต้องเน้นหนักกลุ่ม ครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิ เพื่อให้มีพฤติกรรมการสอนในระดับที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อ คุณภาพของ นักเรียนในอนาคตต่อไป

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษา ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูเห็นว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก และเมื่อ พิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ ครูสอนอิสลามศึกษาที่มี วุฒิครูเห็นว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่า มี ความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นเพื่อให้พฤติกรรมการสอนของครูดีขึ้น ผู้บริหารจะ ต้องปฏิบัติการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาแก่ครูสอนอิสลามศึกษาทั้งสองกลุ่มในด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอนให้มากขึ้น อย่างทั่วถึง

สม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และมีคุณภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่มีวุฒิครู ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มากที่สุด และนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในทางที่ดีขึ้นและมีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูเห็นว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านส่วนใหญ่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องนิเทศการสอนแก่ครูสองกลุ่มนี้แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้สื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากครูอิสลามศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้ มีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาชีพครูต่างกัน โดยเฉพาะครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครู ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้พฤติกรรมการสอนดีขึ้น

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหาร พบมากที่สุดคือ สื่อไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อ จัดประชุมอบรมทางวิชาการน้อยมาก และไม่เปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ โดยได้เสนอแนะไว้มากที่สุด คือ จัดสรรสื่อให้เพียงพอ ให้การอบรมเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการผลิตสื่อ จัดประชุมอบรมทางวิชาการในวิชาอิสลามศึกษาให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาพบมากที่สุดคือ สื่อไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอน ไม่มีห้องเรียนเป็นเอกเทศ ห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจมีไม่เพียงพอ โดยได้เสนอแนะไว้มากที่สุดคือ จัดสรรสื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการ อบรมการผลิตสื่อ ควรจัดห้องอิสลามศึกษาเป็นเอกเทศ และควรจัดห้องละหมาดหรือห้องปฏิบัติศาสนกิจให้เพียงพอ ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถนำข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการดำเนินในเรื่องต่อไปนี้

1.5.1 พัฒนาระบบการนิเทศการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของครูสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดนราธิวาส

1.5.2 พัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาโดยจัดทำโครงการที่สนองต่อความต้องการและความจำเป็นของครูสอนอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาตามทัศนะครูสอนอิสลามศึกษาในเขตการศึกษา 2
- 2.2 ควรศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาที่เหมาะสม
- 2.3 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ตามทัศนะครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง
- 2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา